

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2013-10-18

HSN 1211-1422

Handläggare:

Anne-Marie Norén
Gunilla Röjdalen

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2013-11-19, p 9

Aktivitetsförmågeutredningar (AFU) - förlängd pilotverksamhet 2014

Ärendebeskrivning

I ärendet föreslås förvaltningen få i uppdrag att delta i en förlängd pilotverksamhet med Aktivitetsförmågeutredningar (AFU) 2014.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2013-10-18

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i Programberedningen för äldre och multisjuka.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att ge hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att anmäla Stockholms läns landsting att delta i den förlängda pilotverksamheten med aktivitetsförmågeutredningar 2014

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens motivering till förslaget

Hälso- och sjukvårdsnämnden uppdrog 2013-04-23 till hälso- och sjukvårdsdirektören att anmäla Stockholms läns landsting att delta i en utvidgad försöksverksamhet med Aktivitetsförmågeutredningar (AFU) 2013. Detta ärende redogör för de omständigheter som lett till ett nationellt beslut att förlänga årets pilotverksamhet till att pågå också under 2014.

Förvaltningens intention med att delta i pilotverksamhet med AFU 2013 var möjligheten att bidra till AFU-metodens utveckling samt att få inflytande över utformningen av framtida uppdrag. På grund av fördröjningar av Försäkringskassans beställningar av AFU, kommer verksamheten 2013 inte att uppnå tillräckliga volymer för att möjliggöra fortsatt utvecklingsarbete och utvärdering av metoden. Dessutom innebär den nationellt beslutade

förlängningen av pilotverksamheten under 2014 att planer om en lagändring skjutits på framtiden. Förvaltningens ambitioner med att delta i försöksverksamheten 2013, kvarstår därför.

Bakgrund

Bedömningsverktyget AFU är resultatet av regeringsuppdraget till Försäkringskassan 2010 om att utveckla nya metoder för bedömning av arbetsförmåga. AFU beställs av Försäkringskassan och ska användas för att pröva den försäkrades arbetsförmåga gentemot normalt förekommande arbeten inför dag 180 i sjukskrivningsperioden. Den medicinska utredningen, som är att betrakta som hälso- och sjukvård, utförs av en läkare som vid behov tar hjälp av sjukgymnast, arbetsterapeut och/eller psykolog. Beskrivningen av individens förmågor i sammanfattande profiler ställs sedan av Försäkringskassan mot ett referensmaterial över medicinska krav i normalt förekommande arbeten.

Enligt den statliga överenskommelsen är Stockholms läns landsting ett av åtta landsting (de övriga är regionerna Skåne och Västra Götaland samt landstingen i Östergötland, Jönköping, Västerbotten, Västernorrland och Norrbotten) som deltar i pilotverksamheten 2013. Landstingen svarar för den medicinska utredning och levererar AFU-utlåtanden som Försäkringskassan använder som kompletterande underlag för att besluta om rätten till fortsatt sjukpenning. Avtal med Rehabiliteringsmedicinska kliniken, Danderyds sjukhus om att leverera AFU trädde i kraft 5 augusti, 2013.

Erfarenheter av pilotverksamheten 2013

I samtliga regioner där pilotverksamheten påbörjats har Försäkringskassan inledningsvis varit försiktig med beställningar. I Stockholms län gjordes under de första två månaderna ett fåtal beställningar, vilken kan förklaras av att Försäkringskassans handläggare ännu har viss ovana vid att definiera målgruppen.

Justeringar av AFU-metoden gjordes i samband med försöksverksamhet 2011 och 2012, men involverade parter är överens om att AFU-metoden kan förbättras ytterligare.

Riksdagen kräver att AFU-metoden grundligt utvärderas

Under våren 2013 debatterades AFU-metoden, bland annat vid utfrågningar i Socialförsäkringsutskottet samt vid diskussion i riksdagen. Framför allt ifrågasattes om bedömningsverktyget AFU uppfyller kravet om individuell prövning av sjukförsäkringsärenden. Den medicinska

utredningen berörs inte av kritiken i dessa debatter. Riksdagen kräver en grundlig utvärdering av metoden innan vidare ställningstaganden tas. En utvärderingsplan har tagits fram av Försäkringskassan och resultaten kommer att redovisas till regeringen löpande. Det innebär att ett eventuellt beslut om en lagändring för att kunna utföra AFU över landstingsgränserna och möjliggöra regionalisering, som tidigare var planerat till halvårsskiftet 2014, blir möjligt först 2015.

Förutsättningar för AFU 2014

De åtta landsting som deltar i pilotverksamhet 2013 erbjuds att delta också 2014. Ersättning till de deltagande landstingen kommer att regleras via den statliga överenskommelse som för närvarande arbetas fram. Nationellt har 50 mnkr avsatts för AFU 2014. Enligt Försäkringskassans prognos kommer volymerna i Stockholms län 2014 att uppgå till cirka 700 AFU av totalt 2 360 i riket.

Ekonomiska konsekvenser

Förlängning av pilotverksamheten bedöms inte innebära några merkostnader, då den nationella ersättningen för AFU beräknas täcka kostnaderna.

Konsekvenser för patientsäkerhet

Att utförarna finns i sjukvården och har en opartisk relation till beställande och beslutsfattande instans – Försäkringskassan – bedöms stärka säkerheten för den försäkrade.

Konsekvenser för jämställd och jämlik vård

Mot bakgrunden om enhetlighet och ökad rättssäkerhet borde uppdraget bidra till positiva konsekvenser ur jämlik- och jämställdhetssynpunkt.

Miljökonsekvenser

Den förlängda pilotverksamheten innebär inte några miljökonsekvenser.

Catarina Andersson Forsman
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Olle Olofsson
Avdelningschef